

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

027.4

Szerző: *Petri Pál*

Cím: *Könyvtárakat a falvaknak!*

Hely

Idő

"1926"

Forrás: *Pesti Napló*

Bp.
(Hely)

1926. 11. 4.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Könyvtárakat a falvaknak!

Írta: dr. Petri Pál, vallás- és közoktatásügyi államtitkár

A háború óta megváltozott viszonyoknak és a demokratikusabb gondolkodásnak következményeképpen az állami élet egyik ágában sem történtek olyan mélyreható reformok, olyan nagyfontosságú átalakulások, mint éppen a *közoktatásügy terén*. A nyilvánosság például nem sokat tud arról, milyen *nagyszabású akció* indult meg az *iskolán kívüli népművelés* különböző kérdéseiben. A háború előtt is megvoltak az azóta hirtelen sudárba szökkenint intézményeknek és akcióknak csirái, de az utolsó 3-4 év óta ezek egészen átalakultak, méreteikben *megsokszorozódtak*. Legújabb fejlődésnek induló része az *iskolán kívüli népművelésnek*, a *népkönyvtárügy*.

Nagyobb városaink természetesen az *egyetemi, múzeumi és a városi könyvtárakban* olyan kincset bírnak, melyet csak megóvni, rendbentartani, gyarapítani és mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni. A *falvakban* voltak a földművelésügyi minisztériumnak és sok helyen a kultuszminisztériumnak is könyvtárai. Nem akarom ezen könyvtárak anyagát nagyon szigorú elbírálás tárgyává tenni, hiszen nagyobbbrészüket a forradalom viharában elkalodott, a könyvek elrongyolódtak és sok tekintetben el is avultak. De mégis nem hallgathatom el, hogy a *népkönyvtárak* összeállítása legalábbis *nem volt időszerűnek mondható*.

A két minisztérium könyvtárai között a földművelésügyi minisztériuméi mondhatók jobbaknak. Ezek azonban rendesen *egészen kis gyűjtemények voltak*, mert kevés helyre jutott a legnagyobb, 150 kötetből álló típusból és egész sok helyre csak egy 50 kötetes sorozatot küldtek. Ezenkívül e könyvtárak tulajdonképpeni célja nem is *általános ismeretek* növelése, irodalmi és művészi örömeik szerzése volt, hanem

gazdasági szakismeretek terjesztése a nép széles rétegeiben. Sajnos, ennek a feladatnak, legalább amennyire én megítélhetem, ritkán tudtak megfelelni. Egyrészt azért, mivel a *szakönyvek tartalma elvont*, sokszor túlmagas színvonalú és nehezen érthető volt, másrészt pedig azért, mivel nem volt olyan tényező, aki kevéssé szórakoztató munkák olvasását ajánlotta, előnyeit kézzelfoghatóan megmagyarázta és az olvasóközönséget a könyv alap gondolatával megbarátkoztatta volna.

Még súlyosabb kifogásokat emelhetnék a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa által összeállított és a közoktatásügyi minisztérium támogatásával terjesztett *könyvgyűjtemények* ellen. Volt e könyvek között is sok irodalmi értékű és e mellett a nép igényének is megfelelő munka, de nagyon sok volt a »nagy tudomány« megírt, de a néplélek előtt hét pecséttel lezárt *szakönyv*, amelyeknek a könyvtár közönsége semmi hasznát sem vehette. Nehézkes stílusban írt természettudományi és más történelmi részletkérdéseket feldolgozó *szakmunkák egész sorozata* található ezek között, amelyeket a falu népe sohase olvasott, de ha olvasott volna, se értette volna meg.

Ezeknek a könyvtáraknak azonban már legfeljebb csak *romjai* vannak meg úgy, hogy a kritikánál fontosabb kérdés az, hogy a mult tapasztalataink okulva, *milyen új könyvtárakat kell a nép kezébe adni*, hogy azok a változott viszonyoknak és olvasóközönségük igényeinek megfeleljenek.

Ezen új könyvtárak összeállítására éppen az elmúlt héten tette meg az intézkedéseket a kultuszminisztérium és talán éppen a mai napon fogják azok a szakemberek, akikre a mi-

nisztérium az új könyvtárak összeállítását bizni óhajtja, a minisztérium kérés levelét megkapni, melyben a *nagy munkában való közreműködésre szólítja fel őket*.

A *könyvtárügy újjászervezése* egyike a kultuszminisztérium legnagyobb szabású akcióinak. A beruházási hitelből ugyanis az iskolán kívüli népművelés céljaira rendelkezésre bocsátott összeget csaknem a maga teljes egészében, tehát *majdnem 1.000.000 aranykoronát* óhajtja a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a népkönyvtárügy fejlesztésére fordítani. Körülből *1500 új népkönyvtárat állít össze ez az új bizottság*. Ezekből a könyvtárakból 1200 község a kisebb 100-130 kötetes típusból fog kapni, 300 község részére, elsősorban a kultúrházzal bíró helyek számára pedig *250-300 kötetes nagyobb típusú könyvgyűjteményt* létesít a miniszter utasításai szerint, ez a most megalakult bizottság.

A könyvtárak nem lesznek mind *egyfélék*, azaz nem állanak majd mind ugyanabban a könyvsorozatból. Célszerűnek látszik ugyanis, hogy *kistípusú népkönyvtáraikat a kisközségek kiolvasás után egymásközt kicserélhessék*. Ezért 3-4-féle kistípusú népkönyvtárat fognak összeállítani. E 3-4-féle kis könyvtár egyike a tanyai nép különös életviszonyaira való tekintettel fog összeállítani *tanyai könyvtár* címmel.

Az *anyag kiválogatásánál* az utolsó száz év szépirodalmi termését fogják szemelőtt tartani *Vörösmarty fellépésétől a mai napig*. A legújabb irodalom termékeiből válogatnak *aránylag a legtöbbet úgy, hogy a kiválasztott*

anyag túlnyomórészt elbeszélő művekből kell csoportosítani. Természetesen a bizottságnak kiváló figyelmet kell fordítani arra, hogy a kiválasztott művek, amellet, hogy érdekesek és szórakoztatók, *valláserkölcsi és nemzeti szempontból* is kiválóak és főképpen a kistípusú népkönyvtáraknál a könyvek a kisebb műveltséggel bíró egyének szórakoztatására is alkalmasak legyenek. A hazai művek mellett a nagy népkönyvtárban a *külföldi irodalom legkiválóbb termékei* is megfelelő arányban helyet foglalhatnak.

Remélhető, hogy ez a hatalmas új kezdeményezés hatása mihamar érezhető lesz. De ez a nagy beruházás csak *kezdétét jelentheti an-*

nak a rendszeres akciónak, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr állandóan folytatni kíván egyrészt úgy, hogy e könyvtárak a már forgalomban lévő, de ezúttal a népkönyvtári anyagba a népkönyvtár terjedelmének korlátolt volta miatt fel nem vehető művekkel később *kiegészíti*, másrészt pedig úgy, hogy *ezután megjelenő és megfelelő irodalmi termékeket is felvesz* a népkönyvtári művek sorába

Csak idő kérdése, hogy a modern kultúra vívmányai minden *pusztára is eljussanak* (rádió, telefon). Azt hiszem, néhány év múlva minden kis tanyán hallgathatják *a fontosabb parlamenti beszédeket*, vagy más közéleti megnyilatkozásokat és élvezhetik a legszebb hangversenyeket, a legjobb színdarabokat. A város és falu kultúrája előbb-utóbb *egybeolvad és egy egységes magyar kultúrközönség felé közeledünk*. Erre készítenek elő ezek az új kis könyvtárak is, melyek egy mélyebb magya műveltség megalapozásának előharcosai kívánnak lenni.